

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ПРИВАТНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«МЕДИКО-ПРИРОДНИЧИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

Кафедра медсестринства

Затверджую

Заступник ректора
з навчальної роботи
Світлана ГІЛНА



2023 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
МЕДСЕСТРИНСТВО В ПСИХІАТРІЇ ТА НАРКОЛОГІЇ**

Ступінь вищої освіти «магістр»

Галузь знань: 22 «Охорона здоров'я»

Спеціальність: 223 «Медсестринство»

Освітня програма «Медсестринство»

Миколаїв 2023

Робоча програма навчальної дисципліни «Медсестринство в психіатрії та наркології» для студентів ступеня вищої освіти «магістр».

За спеціальністю 223 «Медсестринство»

Розробник:  Габрель Р.Т.- доцент кафедри медсестринства


Робочу програму затверджено на засіданні кафедри медсестринства

Протокол № 2 від 26.09.2023р.

Завідувач кафедри медсестринства  Габрель Р.Т.

Робочу програму погоджено Вченою радою університету

Протокол № 3 від 28.09.2023р.

Голова Вченої ради  Михайло ВОЛКОВ

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		очна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 22 «Охорона здоров'я»	Цикл вибірових дисциплін	
Мова викладання – Українська мова	Спеціальність: 223 «Медсестринство»	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин - 90		1-й	
		Семестр	
		1-й	
Тижневих годин для форм навчання: ОФН – 3 год.	Другий магістерський рівень	Лекції	
		14 Год.	
		Семінарські, практичні	
		28 год.	
		Лабораторні	
		- год.	
Самостійна робота			
48 год.			
Вид контролю: залік			

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить:

для очної форми навчання – 90 год.: 42 год. – аудиторні заняття, 48 год. – самостійна робота (47 % до 53 %).

2. Мета та завдання навчальної дисципліни.

Мета: полягає в тому, щоб підтримувати здоров'я, запобігати захворюванню, сприяти поліпшенню стану, одужанню та відновленню здоров'я пацієнта.

Завдання:

- оволодіння основами клінічного мислення,
- засвоєння вміння оцінювати стан пацієнта,
- досконале оволодіння технікою медсестринських маніпуляцій,
- складання плану медсестринського догляду за пацієнтом, оцінювання його результатів,
- орієнтування в патології нервової системи,
- уміння вибрати правильну тактику при наданні невідкладної долікарської допомоги в психіатрії та наркології,
- проводити профілактичні заходи,
- пропагувати здоровий спосіб життя.

У результаті вивчення курсу студент оволодіває такими компетентностями:

Загальні:

- 1.Здатність до абстрактного мислення, пошуку, оброблення, аналізу та синтезу інформації.
- 2.Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- 3.Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.
- 4.Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.
- 5.Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- 6.Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- 7.Здатність приймати обґрунтовані рішення.
- 8.Здатність працювати в команді.
- 9.Здатність до міжособистісної взаємодії.

Фахові:

- 1.Здатність розв'язувати проблеми медсестринства, необхідні для проведення досліджень та/або провадження інноваційної діяльності з метою розвитку нових знань та процедур.
- 2.Здатність інтегрувати знання та розв'язувати складні задачі медсестринства у широких або мультидисциплінарних контекстах.
- 3.Здатність розв'язувати проблеми медсестринства у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням стандартів професійної діяльності та аспектів соціальної та етичної відповідальності.
- 5.Здатність застосовувати основи педагогіки і психології в освітньому процесі в закладах освіти.
- 6.Здатність управляти робочими або навчальними процесами, які є складними, непередбачуваними та потребують нових стратегічних підходів.
- 9.Здатність виявляти зв'язок патогенезу захворювань з клінічними проявами та результати додаткових методів дослідження.

- 10.Здатність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні дані.
- 12.Здатність забезпечувати якість медичної допомоги і забезпечення санітарно-епідеміологічного благополуччя та громадського здоров'я населення, здійснювати навчання пацієнтів.
- 13.Здатність організовувати та надавати екстрену медичну допомогу при невідкладних станах, у тому числі в надзвичайних ситуаціях у мирний та воєнний час.
- 14.Здатність забезпечувати геріатричну, паліативну медичну допомогу та догляд за людьми похилого віку.
- 15.Здатність планувати та здійснювати реабілітаційну допомогу.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен досягти таких програмних результатів навчання:

- 1.Застосовувати спеціалізовані концептуальні знання, що включають сучасні наукові здобутки, необхідні для проведення досліджень та/або провадження інноваційної діяльності у сфері медсестринства з метою розвитку нових знань та процедур.
- 2.Здійснювати критичне осмислення проблем у сфері медсестринства на межі галузей знань.
- 3.Володіти спеціалізованими вміннями/навичками розв'язання проблем, з урахуванням стандартів професійної діяльності та аспектів соціальної та етичної відповідальності.
- 4.Зрозуміло і недвозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію у сфері охорони здоров'я до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються.
- 5.Управляти робочими процесами у сфері охорони здоров'я, які є складними, непередбачуваними та потребують нових стратегічних підходів, оцінювати результати роботи колективу.
- 7.Розробляти заходи з профілактики захворювань та сприяти їх реалізації на практиці.
- 8.Ідентифікувати, аналізувати ризики, пов'язані з хворобами цивілізації, їх вплив на здоров'я населення, діагностувати хвороби цивілізації.
- 9.Оцінювати ризики та планувати відповідні дії у випадках надзвичайних ситуацій в сфері охорони здоров'я.
- 12.Виявляти зв'язок патогенезу захворювань з клінічними проявами та результатами додаткових досліджень.
- 13.Збирати, аналізувати та оцінювати інформацію, необхідну для розв'язання складних задач у сфері медсестринства, зокрема у науковій та професійній літературі, базах даних.
- 14.Розуміти принципи сімейно-орієнтованої медицини і застосовувати їх у професійній діяльності.
- 15.Застосовувати педагогічні технології в освітньому процесі закладів освіти.
- 16.Приймати ефективні рішення з питань професійної діяльності у сфері медсестринства, у тому числі в умовах невизначеності; визначати фактори, що впливають на досягнення поставлених цілей, аналізувати і порівнювати альтернативи; оцінювати ризики та імовірні наслідки рішень.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 год. / 3 кредити ECTS.

3. Програма навчальної дисципліни.

Кредит 1. Загальні питання психіатрії

Тема 1. Вступ. Загальна психопатологія. Основні принципи обстеження, лікування психічнохворих та догляд за ними

ЛЕКЦІЯ

Поняття про психіатрію як медичну науку. Основні етапи розвитку психіатрії. Поняття про непсихотичні та психотичні порушення психічної діяльності. Первинна і вторинна профілактика психічних захворювань. Основи медичної психології, етики та деонтології. Розлади сфер психічної діяльності: сфери сприймання, мислення, свідомості, емоцій, пам'яті, рухово-вольової сфери. Особливості психіатричного стаціонара. Режими в психіатричних стаціонарах. Основні методи лікування психічнохворих.

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Структура і порядок роботи психіатричного відділення. Надання психіатричної допомоги в добровільному та недобровільному порядку, дії фельдшера в разі відмови пацієнта від надання допомоги. Основні принципи і методи обстеження психічнохворих. Показ хворих із різною психічною патологією. Оцінювання загального стану пацієнта, психічного статусу. Нагляд і спостереження за поведінкою психічнохворих, правильний запис їх у журналі спостереження. Особливості догляду та нагляду за психічнохворими; тактика фельдшера у разі відмови хворих від їжі, психомоторному збудженні, галюцинаторно-маячному синдромі. Участь у годуванні хворих через зонд. Диспансерне спостереження за психічнохворими та ведення документації (журнал нагляду, оформлення документації для проведення експертизи). Основні принципи реабілітації психічнохворих. Рішення ситуаційних задач. Тестовий контроль за темою.

Самостійна робота із роздатковим матеріалом, підручниками, анотаціями до лікарських препаратів.

Практичні навички:

- оцінювання загального стану пацієнта;
- збирання анамнезу;
- методи фіксації пацієнта в ліжку у випадку психомоторного збудження;
- правила транспортування збуджених хворих;
- особливості годування пацієнтів із порушенням психіки;
- техніка штучного годування пацієнтів у разі відмови від їжі;
- невідкладна медична допомога при галюцинаторно-маячному синдромі;
- невідкладна медична допомога хворим із психомоторним збудженням;
- допомога хворим при депресії та при високому суїцидальному ризику;
- допомога пацієнтові з високим ризиком насилля, спрямованого на себе або

на своє оточення.

САМОСТІЙНА РОБОТА Сучасні методи лікування в психіатрії.

Тема 2. Розлади психіки при інфекційних та соматичних захворюваннях.

Порушення психіки під час клімаксу

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Аналіз карт стаціонарних хворих за темою. Огляд пацієнтів з порушеннями психіки під час клімаксу. Показ хворих з неврозоподібною і психопатичною симптоматикою (іпохондричною та неврозоподібною симптоматикою, тривожно-іпохондричним станом, паранойяльними ідеями, психопатичними формами поведінки) в інфекційних і соматичних лікарнях. Нав'язливі стани. Фобії (страхи). Післяпологові психози та психотичні стани в період лактації. Диференційна діагностика з шизофренією. Тривожно-депресивні стани, неврозоподібні симптоми, афективні коливання під час клімаксу. Складання плану обстеження, лікування та догляду за пацієнтами за темою. Виконання призначень лікаря. Вирішення ситуаційних проблем. Тестовий контроль за темою. Самостійна робота з роздатковим матеріалом, підручниками, анотаціями до лікарських препаратів. Практичні навички: — оцінювання загального стану пацієнта; — методи фіксації пацієнта; — правила транспортування збуджених хворих; — надання допомоги пацієнтам із психомоторним збудженням; — допомога хворим при депресії та при високому суїцидальному ризику; — допомога пацієнтові з високим ризиком насилля, спрямованого на себе або на своє оточення; 8 — допомога пацієнтам із галюцинаторно-маячним синдромом; — допомога пацієнтам із тривожно-фобічними розладами.

САМОСТІЙНА РОБОТА Інфекційний делірій: етіологія, клініка, лікування.

Тема 3. Шизофренія. Біполярний афективний розлад

ЛЕКЦІЯ

Стисла історія розвитку вчення про шизофренію. Етіологія і патогенез. Основні клінічні синдроми. Основні клінічні форми і типи перебігу шизофренії. Особливості клініки хвороби в підлітковому й похилому віці. Поняття про дефект психіки і наслідки хвороби. Види ремісій. Особливості догляду і нагляду при різних формах шизофренії. Види лікування хворих на шизофренію: психофармакотерапія, шоківі методи (інсулінокоматозне, електроконвульсивне), психотерапія. Соціально-реадаптаційні заходи щодо хворих на шизофренію. Прогноз. Біполярний афективний розлад. Етіологія. Типи перебігу. Депресивний стан, маніакальний стан, симптоми. Особливості догляду і нагляду за хворими. Лікування хворих із біполярним афективним розладом. Прогноз.

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Аналіз карт стаціонарних пацієнтів за темою. Показ хворих із різними формами та типами перебігу шизофренії. Ознайомлення з дефектами психіки і наслідками хвороби. Тактика фельдшера при психомоторному збудженні, агресії, суїцидальних намірах з боку пацієнта, відмові від їжі. Показ хворих на біполярний афективний розлад. Правила ведення щоденника нагляду. Ведення документації. Виконання призначень лікаря. Форми трудотерапії. Особливості догляду за пацієнтами. Бесіди з пацієнтами для виявлення симптомів порушення психіки. Вирішення ситуаційних проблем. Тестовий контроль за темою.

Самостійна робота із роздатковим матеріалом, підручниками, анотаціями до лікарських препаратів.

Практичні навички:

- оцінювання загального стану пацієнта;
- методи фіксації пацієнта;
- правила транспортування збуджених хворих;
- особливості годування пацієнтів із порушенням психіки;
- техніка штучного годування пацієнтів у разі відмови від їжі;
- методика лікування інсуліном (під наглядом лікаря);
- надання долікарської фельдшерської допомоги пацієнтам із психомоторним збудженням;
- допомога хворим при депресії та при високому суїцидальному ризику;
- допомога пацієнту з високим ризиком насилля, спрямованого на себе або на своє оточення;
- допомога пацієнтам із галюцинаторно-маячним синдромом;
- допомога пацієнтам із тривожно-фобічними розладами.

САМОСТІЙНА РОБОТА

Сучасні погляди на лікування біполярного афективного розладу.

Кредит 2. Здійснення медсестринського процесу в прихатрії

Тема 4. Алкоголізм

ЛЕКЦІЯ

Алкоголізм — визначення, сучасні погляди на етіологію захворювання.

Клінічні критерії, характеристика наркоманічної та енцефалопатичної стадій.

Клініка та перебіг психічних ускладнень алкоголізму: дипсоманій, алкогольного делірію, інших алкогольних психозів. Характеристика соматичних, неврологічних, ендокринних та інших ускладнень алкоголізму. Сучасні методи лікування алкоголізму: умовнорефлекторна терапія, метод сенсibiliзації, психотерапія. Невідкладна медична допомога при білій лихоманці, алкогольній абстиненції, гострому отруєнні алкоголем.

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Аналіз карт стаціонарних пацієнтів за темою. Показ хворих із різними стадіями алкоголізму. Збирання анамнезу хворих на алкоголізм. Показ пацієнтів із алкогольним делірієм, з абстинентним синдромом. Принципи та методи лікування алкоголізму та алкогольних психозів. Долікарська допомога при алкогольному делірії, абстинентному синдромі. Невідкладна медична допомога при гострих алкогольних отруєннях. Зняття психомоторного збудження, синдромів порушеної 10 свідомості. Особливості догляду та нагляду за пацієнтами. Виконання призначень лікаря. Вирішення ситуаційних проблем. Тестовий контроль за темою. Самостійна робота із роздатковим матеріалом, підручниками, анотаціями до лікарських препаратів. Практичні навички: оцінювання загального стану пацієнта; збирання анамнезу хворих на алкоголізм; методи фіксації пацієнта; правила транспортування збуджених хворих; визначення алкогольного сп'яніння; надання долікарської допомоги при гострій алкогольній інтоксикації; невідкладна медична допомога при алкогольному делірії; визначення та зняття абстинентного синдрому; санітарно-освітня робота серед молоді з проблеми алкоголізму. САМОСТІЙНА РОБОТА Алкоголізм як сучасна проблема.

Тема 5. Наркоманія. Тютюнопаління

ЛЕКЦІЯ Визначення понять “наркоманія”, “токсикоманія”, “полінаркоманія”, “ускладнена наркоманія”. Класифікація наркотичних речовин. Етіологія наркоманії, токсикоманії. Форми наркоманій — опійна наркоманія, барбітуроманія, гашишизм, полінаркоманії: клініка, ознаки наркотичного сп’яніння, абстинентного синдрому. Сучасні методи лікування наркоманії. Облік, зберігання, використання, знешкодження ампул зпід використаних наркотичних речовин, медичних шприців для ін’єкцій. Робота фельдшера-нарколога з педагогічними колективами шкіл, ПТУ, вищих і середніх навчальних закладів із метою профілактики наркоманії. Тютюнопаління. Хворобливі розлади, що виникають в організмі під дією нікотину. Вплив нікотину на психіку та внутрішні органи. Характеристика абстинентного нікотиноманічного синдрому.

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Показ хворих із наркоманією. Аналіз карт стаціонарних пацієнтів. Зняття потягу до токсичних речовин. Психотерапія і деонтологія. Трудотерапія. Роль фельдшера-нарколога як помічника лікаря-нарколога при проведенні психотерапевтичного процесу. Зняття психомоторного збудження, синдромів порушеної свідомості. Невідкладна медична допомога при наркотичному отруєнні, наркотичній абстиненції. Диференціально-діагностичні критерії. Особливості догляду та нагляду за пацієнтами. Робота у наркологічному стаціонарі, реанімаційному відділенні наркологічного диспансеру. Виконання призначень лікаря. Вирішення ситуаційних проблем. Тестовий контроль за темою. Самостійна робота із роздатковим матеріалом, підручниками, анотаціями до лікарських препаратів. Практичні навички: □ оцінювання загального стану пацієнта; □ збирання анамнезу хворих на алкоголізм та наркоманію; □ методи фіксації пацієнта; □ визначення наркотичного сп’яніння; □ надання долікарської допомоги при гострій наркотичній інтоксикації; □ визначення абстинентного синдрому при морфінізмі, барбітуроманії, гашишизмі; □ санітарно-освітня робота серед молоді з проблем наркоманії, тютюнопаління.

САМОСТІЙНА РОБОТА

Тютюнопаління, сучасні проблеми молоді.

Кредит 3. Загальні аспекти та здійснення медсестринського процесу в наркології

Тема 6. Психози сенільного та пресенільного віку

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА Аналіз карт стаціонарних пацієнтів за темою. Показ хворих із різними стадіями церебрального атеросклерозу, гіпертонічною хворобою (післяінсультні стани). Обстеження, аналіз клінічної картини та лікування пацієнтів із психозами сенільного та пресенільного віку. Показ хворих із пресенільною депресією і параноїдом. Ознайомлення з особливостями догляду за хворими з депресією і маячною ідеєю переслідування. Ознайомлення з деменцією пресенільного і сенільного віку. Диференціально-діагностичні критерії. Виконання призначень лікаря. Вирішення ситуаційних проблем. Тестовий контроль за темою.

Самостійна робота із роздатковим матеріалом, підручниками, анотаціями до лікарських препаратів. Практичні навички: — оцінювання загального стану

пацієнта; — збирання анамнезу сенільних та пресенільних хворих; — методи фіксації пацієнта в ліжку у випадку психомоторного збудження; — правила транспортування збуджених хворих; — особливості годування пацієнтів із порушенням психіки; — техніка штучного годування пацієнтів у разі відмови від їжі; — надання допомоги пацієнтам із психомоторним збудженням; — допомога хворим при депресії та при високому суїцидальному ризику; — допомога пацієнтові з високим ризиком насилля, спрямованого на себе або на своє оточення; — допомога пацієнтам із галюцинаторно-маячним синдромом; — допомога пацієнтам із тривожно-фобічними розладами.

САМОСТІЙНА РОБОТА

1. Хвороба Альцгеймера.
2. Хвороба Піка.

Тема 7. Епілепсія

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА Аналіз карт стаціонарних пацієнтів за темою. Збирання анамнезу хворих на епілепсію. Критерії хворобливих станів (розлади свідомості, епілептичні напади, зміни особистості). Показ пацієнтів, що хворіють на епілепсію на початкових етапах хвороби, з вираженими змінами особистості та еквівалентами судомних нападів (в анамнезі). Складання плану обстеження та лікування пацієнтів за темою. Виконання призначень лікаря. Тактика фельдшера і особливості догляду за хворими під час епілептичного нападу, епілептичного статусу та після них (при розладах свідомості, амбулаторних автоматизмах, дисфоріях). Вирішення ситуаційних проблем. Тестовий контроль за темою.

Самостійна робота із роздатковим матеріалом, підручниками, анотаціями до лікарських препаратів. Практичні навички: оцінювання загального стану пацієнта; методи фіксації пацієнта в ліжку у випадку психомоторного збудження; правила транспортування збуджених хворих; надання невідкладної медичної допомоги при епілептичному нападі, епілептичному статусі; допомога пацієнтам із галюцинаторно-маячним синдромом.

САМОСТІЙНА РОБОТА

Невідкладні стани при епілепсії.

4. Структура навчальної дисципліни

Назва тем	Денна форма					
	Кількість годин					
	Всього	у тому числі				
лекції		прак	сем	лаб	срс	
Кредит 1. Загальні питання психіатрії						
<i>Тема 1.</i> Історія психіатрії. Учення про вищу нервову діяльність (ВНД). Психіка. Класифікація і типи перебігу психічних хвороб	8	2	2	-	-	4
<i>Тема 2.</i> Методи обстеження психічнохворих. Загальна психопатологія (проблеми пізнання, відчуттів та сприйняття, пам'яті та уваги, емоцій, рухово-вольової сфери та потягів,	12	2	4	-	-	6

мислення, свідомості, інтелекту та поведінки у психічнохворих						
<i>Тема 3.</i> Невідкладна долікарська допомога. Профілактика екстремальних і кризових станів у психіатрії. Прогноз. Експертиза. Принципи реабілітації психічнохворих	10	2	4			4
Разом за кредитом 1	30	6	10	-	-	14
Кредит 2. Здійснення медсестринського процесу в психіатрії						
<i>Тема 4.</i> Порушення психічної діяльності при інфекційних і соматичних захворюваннях. Післяпологові психози. Порушення психіки під час клімаксу. Психічні порушення при травматичному ушкодженні головного мозку. Екологічна психіатрія. Проблеми пацієнтів із шизофренією, маніакально-депресивним психозом (МДП)	14	2	4	-	-	8
<i>Тема 5.</i> Психогенні хвороби. Невротичні розлади. Неврози. Неврастенії. Істерії. Психопатії. Основні питання дитячої психіатрії. Розлади особистості і поведінки. Акцентуації	16	2	6			8
Разом за кредитом 2	30	4	10	-	-	16
Кредит 3. Загальні аспекти та здійснення медсестринського процесу в наркології						
<i>Тема 6.</i> Наркологія та основні етапи її розвитку. Медичні та соціальні аспекти наркологічних захворювань. Організація наркологічної служби. Лікувально-профілактична робота охорони здоров'я	14	2	4	-	-	8
<i>Тема 7.</i> Проблеми пацієнтів з алкоголізмом та наркоманіями. Клінічні прояви та лікувальні аспекти хронічного алкоголізму. Роль середнього медперсоналу в спостереженні за пацієнтами та профілактиці алкоголізму. Прогноз. Експертиза	16	2	4	-	-	10
Разом за кредитом 3	30	4	8	-	-	18
Усього годин	90	14	28	-	-	48

5. Теми практичних занять

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
Кредит 1. Загальні питання психіатрії		
1.	<p><i>Тема 1.</i> Історія психіатрії. Учення про вищу нервову діяльність (ВНД). Психіка. Класифікація і типи перебігу психічних хвороб</p> <p>Практичні навички:</p> <ul style="list-style-type: none"> - спостереження за поведінкою і висловлюваннями пацієнтів, записування їх у журналі; - особливості спілкування з пацієнтами на основі принципів етики та деонтології; - ознайомлення із веденням медичної документації (правильність і відповідність записів); 	2

	<ul style="list-style-type: none"> - уміти підготувати пацієнта до проведення основних і додаткових методів обстеження; - оцінювання загального стану пацієнта та його психічного статусу; - виявлення проблеми пацієнта; - планування дій медичної сестри для здійснення догляду за пацієнтом (план сестринського догляду); - міжособистісні навички: слухати, заспокоювати, спілкуватися, впливати тощо; - технічні навички: повертати хворого в ліжку, розтирати його, масажувати, тренувати, маніпулювати, промивати, рухати з місця; - застосування методів психотерапії: аутогенне тренування, раціональна психотерапія. 	
2.	<p><i>Тема 2. Методи обстеження психічнохворих. Загальна психо-патологія (проблеми пізнання, відчуттів та сприйняття, пам'яті та уваги, емоцій, рухово-вольової сфери та потягів, мислення, свідомості, інтелекту та поведінки у психічнохворих</i></p> <p>Практичні навички:</p> <ul style="list-style-type: none"> - нагляд, спостереження за поведінкою і висловлюваннями пацієнтів, записування їх у журналі; - оцінювання загального стану пацієнта та його психічного статусу; - виявлення проблеми пацієнта; - складання плану догляду та допомоги пацієнтам; - методи фіксації пацієнта в ліжку під час психомоторного збудження; - методика амітал-кофеїнового розгальмування; - підготовка пацієнта і поживних сумішей, катетерів, лійки для штучного годування через зонд; - техніка штучного годування пацієнтів у разі відмови їх від їжі. 	4
3.	<p><i>Тема 3. Невідкладна долікарська допомога. Профілактика екстремальних і кризових станів у психіатрії. Прогноз. Експертиза. Принципи реабілітації психічнохворих</i></p> <p>Практичні навички:</p> <ul style="list-style-type: none"> - спілкування з пацієнтами на основі принципів етики та деонтології; - оцінювання загального стану пацієнта та його психічного статусу; - виявлення проблеми пацієнта; - складання плану догляду та допомоги пацієнтам, що перебувають у невідкладному стані (план сестринського догляду); - відпрацювання методики бесіди з пацієнтами: слухати, заспокоювати, впливати тощо; - виконання призначень лікаря; - підготовка апаратури й інструментів: шприців, голок, зондів, медикаментів; - застосування методів психотерапії; - надання невідкладної допомоги пацієнтам. 	4
Кредит 2. Здійснення медсестринського процесу в психіатрії		
4.	<i>Тема 4. Порухення психічної діяльності при інфекційних і соматичних</i>	4

	<p>захворюваннях. Післяпологові психози. Порушення психіки під час клімаксу. Психічні порушення при травматичному ушкодженні головного мозку. Екологічна психіатрія. Проблеми пацієнтів із шизофренією, маніакально-депресивним психозом (МДП)</p> <p>Практичні навички:</p> <ul style="list-style-type: none"> - спілкування з пацієнтами на основі принципів етики та деонтології; - оцінювання загального стану пацієнта та його психічного статусу; - виявлення проблеми пацієнта; - планування медсестринських втручань при інфекційних і соматичних захворюваннях, післяпологових психозах, клімактеричних розладах психіки; - планування медсестринських втручань та їхня реалізації для пацієнтів з травматичним ушкодженнями мозку та психічними порушеннями внаслідок дії екологічних факторів; - підготовка апаратури й інструментів: шприців, голок, зондів, медикаментів; - планування медсестринських втручань та їхня реалізації при шизофренії та МДП; - техніка зняття психомоторного збудження; - допомога лікареві під час проведення інсулінотерапії, ЕСТ, барбаміл-кофеїнового розгальмування; - нагляд, спостереження за поведінкою і висловлюваннями пацієнтів, записування їх у журналі; - відпрацювання методики бесіди з пацієнтами: слухати, заспокоювати, впливати тощо; - виконання призначень лікаря; - застосування методів психотерапії; - спостереження за поведінкою і висловлюваннями пацієнтів, записування їх у журналі; - уміння доброзичливо, турботливо, тепло ставитися до пацієнтів. 	
5.	<p><i>Тема 5. Психогенні хвороби. Невротичні розлади. Неврози. Неврастенії. Істерії. Психопатії. Основні питання дитячої психіатрії. Розлади особистості і поведінки. Акцентуації</i></p> <p>Практичні навички:</p> <ul style="list-style-type: none"> - спілкування з пацієнтами на основі принципів етики та деонтології; - оцінювання загального стану пацієнта та його психічного статусу. Виявлення проблеми пацієнта; - складання плану догляду та допомоги пацієнтам при епілепсії та розумовій відсталості; - відпрацювання методики бесіди з пацієнтами: слухати, заспокоювати, впливати тощо; - проведення самостійної медичної практики щодо догляду та здійснення протирецидивної терапії; - навчитися виявляти ранні ознаки погіршення стану пацієнтів з психічною патологією, а в разі їх виявлення негайно повідомляти 	6

	<p>лікаря-психіатра;</p> <ul style="list-style-type: none"> - оволодіння основами сестринської психотерапії; - виконання призначень лікаря; - роль медичної сестри в проведенні трудотерапії. 	
Кредит 3. Загальні аспекти та здійснення медсестринського процесу в наркології		
6.	<p><i>Тема 6.</i> Наркологія та основні етапи її розвитку. Медичні та соціальні аспекти наркологічних захворювань. Організація наркологічної служби. Лікувально-профілактична робота охорони здоров'я</p> <p>Практичні навички:</p> <ul style="list-style-type: none"> - оцінювання загального стану пацієнта та його психічного статусу; - виявлення проблеми пацієнта; - особливості роботи молодшого медичного персоналу в наркологічному диспансері та медсестринський процес; - документація в медсестринській роботі; - планування медсестринських втручань та їхня реалізація; - взаємовідносини між медичною сестрою та пацієнтом; - проведення дезінтоксикаційних заходів; - приведення до тверезості при простому алкогольному сп'янінні; - психотерапевтична робота медичної сестри; - санітарно-освітня робота. 	4
7.	<p><i>Тема 7.</i> Проблеми пацієнтів з алкоголізмом та наркоманіями. Клінічні прояви та лікувальні аспекти хронічного алкоголізму. Роль середнього медперсоналу в спостереженні за пацієнтами та профілактиці алкоголізму. Прогноз. Експертиза</p> <p>Практичні навички:</p> <ul style="list-style-type: none"> - оцінювання загального стану пацієнта та його психічного статусу; - виявлення проблеми пацієнта; - особливості роботи молодшого медичного персоналу в наркологічному диспансері; - документація в сестринській роботі; - планування медсестринської допомоги; - взаємовідносини між медичною сестрою та пацієнтом; - проведення дезінтоксикаційних заходів; - методика приведення до тверезості при простому алкогольному сп'янінні; - психотерапевтична робота медичної сестри; - санітарно-освітня робота. 	4
Всього		28

6. Самостійна робота

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1	2	3
Кредит 1. Загальні питання психіатрії		
1.	<i>Тема 1.</i> Історія психіатрії. Учення про вищу нервову діяльність (ВНД). Психіка. Класифікація і типи перебігу психічних хвороб	4
	<i>Тема 2.</i> Методи обстеження психічнохворих. Загальна психопатологія (проблеми пізнання, відчуттів та сприйняття, пам'яті та уваги, емоцій, рухово-вольової сфери та потягів, мислення, свідомості, інтелекту та поведінки у психічнохворих	6
	<i>Тема 3.</i> Невідкладна долікарська допомога. Профілактика екстремальних і кризових станів у психіатрії. Прогноз. Експертиза. Принципи реабілітації психічнохворих	4
Кредит 2. Здійснення медсестринського процесу в психіатрії		
4.	<i>Тема 4.</i> Порушення психічної діяльності при інфекційних і соматичних захворюваннях. Післяпологові психози. Порушення психіки під час клімаксу. Психічні порушення при травматичному ушкодженні головного мозку. Екологічна психіатрія. Проблеми пацієнтів із шизофренією, маніакально-депресивним психозом (МДП)	8
5.	<i>Тема 5.</i> Психогенні хвороби. Невротичні розлади. Неврози. Неврастенії. Істерії. Психопатії. Основні питання дитячої психіатрії. Розлади особистості і поведінки. Акцентуації	8
Кредит 3. Загальні аспекти та здійснення медсестринського процесу в наркології		
6	<i>Тема 6.</i> Наркологія та основні етапи її розвитку. Медичні та соціальні аспекти наркологічних захворювань. Організація наркологічної служби. Лікувально-профілактична робота охорони здоров'я	8
7	<i>Тема 7.</i> Проблеми пацієнтів з алкоголізмом та наркоманіями. Клінічні прояви та лікувальні аспекти хронічного алкоголізму. Роль середнього медперсоналу в спостереженні за пацієнтами та профілактиці алкоголізму. Прогноз. Експертиза	10
Всього		48

7. Перелік питань до заліку

1. Історія розвитку психіатрії як науки. Її роль у системі охорони здоров'я.
2. Організація психіатричної допомоги в Україні.
3. Науковий внесок вітчизняних фізіологів І.М. Сеченова та І.П. Павлова у вчення про вищу нервову діяльність.
4. Робота молодшого медичного персоналу в психіатричній лікарні та психоневрологічному диспансері. Охорона праці в психіатрії.
5. Принципи догляду, спостереження та лікування психічнохворих.

6. Експертиза в психіатрії, її види.
7. Психотерапія як один з основних методів лікування психічнохворих. Основи медсестринської психотерапії.
8. Розлади свідомості, сприймання, пам'яті, мислення у психічнохворих.
9. Психопатологія емоцій, уваги та рухо-вольової сфери.
10. Поширені медсестринські діагнози.
11. Етико-деонтологічні принципи спілкування з пацієнтами.
12. Психічні розлади при соматичних неінфекційних та інфекційних хворобах, інтоксикаціях: причини, симптоми. Порушення психіки при СНІДі, нейросифілісі.
13. Проблеми пацієнтів, хворих на шизофренію. Етіологія, патогенез, основні клінічні форми, принципи лікування. Характеристика дефектів особистості.
14. Проблеми пацієнтів з маніакально-депресивним психозом. Етіологія, основні клінічні симптоми маніакальної та депресивної фаз, принципи лікування і нагляду за хворими.
15. Порушення інтелекту (природжені — олігофренії, набуті — деменції). Етіологія, види, основні симптоми, лікування і нагляд за хворими.
16. Роль медичної сестри в проведенні соціальної адаптації при різних психічних розладах: шизофренії, МДП, порушеннях інтелекту.
17. Епілепсія. Етіологія, патогенез, основні прояви: великий судомний напад, безсудомні напади, дисфорії, потьмарення свідомості. Особливості нагляду, прогноз.
18. Невідкладна допомога при великому судомному нападі та епілептичному статусі.
19. Розлади психіки на фоні судинної патології головного мозку: атеросклерозу судин головного мозку, гіпертонічної хвороби, гіпотонічної хвороби.

8. Методи навчання

При організації навчального процесу з даної дисципліни використовуються методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності:

- в аспекті передачі і сприйняття навчальної інформації: словесні (розповідь, лекція, бесіда); наочні (ілюстрація, демонстрація); практичні (досліди, вправи, реферати).

- в аспекті логічності, мислення: пояснювально-ілюстративні; репродуктивні; проблемного викладу; індуктивні та дедуктивні; частково-пошукові; дослідницькі.

- в аспекті управління навчанням: навчальна робота під керівництвом викладача; самостійна робота.

9. Методи контролю

Контрольні заходи, які проводяться в університеті визначають відповідність рівня набутих студентами знань, умінь та навичок вимогам нормативних документів щодо вищої освіти і забезпечують своєчасне коригування навчального процесу. Протягом семестру проводиться поточний контроль. Основне завдання поточного контролю – перевірка рівня підготовки студентів за визначеною темою

(навчальним елементом). Основна мета поточного контролю – забезпечення зворотного зв'язку між викладачами та студентами, управління навчальною мотивацією студентів. Інформація, одержана при поточному контролі, використовується як викладачем – для коригування методів і засобів навчання, – так і студентами – для планування самостійної роботи. Поточний контроль проводиться у формі усного опитування, письмового експрес-контролю, виступів студентів при обговоренні теоретичних питань, а також у формі тестування. Система оцінювання сформованих компетентностей студентів враховує види занять, які згідно з програмою навчальної дисципліни передбачають лекційні, практичні заняття, а також виконання самостійної роботи.

Поточне оцінювання знань студентів здійснюється на практичних заняттях під час усного опитування, розгляду ситуацій, виконання практичних завдань та ін. за такими критеріями:

- розуміння, ступінь засвоєння теорії та методології проблем, що розглядаються;

- ступінь засвоєння фактичного матеріалу навчальної дисципліни; ознайомлення з рекомендованою літературою, чинною нормативною базою, а також статтями у періодичних виданнях, в яких висвітлені питання, що розглядаються;

- вміння поєднувати теорію з практикою при розгляді практичних ситуацій, розв'язанні задач, проведенні розрахунків у процесі виконання завдань, винесених на розгляд в аудиторії;

- логіка, структура, стиль викладання матеріалу в письмових роботах і при виступах в аудиторії, вміння обґрунтовувати свою позицію, здійснювати узагальнення інформації та робити висновки;

- правильність виконання практичних завдань.

Самостійна робота студентів з дисципліни «Медсестринство в психіатрії та наркології» повинна забезпечити:

- системність знань та засобів навчання;

- володіння розумовими процесами;

- мобільність і критичність мислення;

- володіння засобами обробки інформації;

- здібність до творчої праці.

Загальними критеріями, за якими здійснюється оцінювання поза аудиторної самостійної роботи студентів, є: глибина і міцність знань, рівень мислення, вміння систематизувати знання за окремими темами, робити обґрунтовані висновки, володіння категорійним апаратом, навички і прийоми виконання практичних завдань, вміння знаходити необхідну інформацію, здійснювати її систематизацію та обробку, самореалізація на практичних і лабораторних заняттях.

Одним із головних аспектів організації самостійної роботи є розробка форм і методів організації контролю за самостійною роботою студентів.

Навчальний матеріал дисципліни, передбачений робочим навчальним планом для засвоєння студентом в процесі самостійної роботи, виноситься на підсумковий контроль поряд з навчальним матеріалом, який опрацьовувався при проведенні аудиторних навчальних занять.

Підсумковий контроль забезпечує оцінку результатів навчання студентів певного освітньо-кваліфікаційного рівня на проміжних або заключному етапах їх навчання. Він включає семестровий контроль – залік.

9. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

10. Методичне забезпечення

1. Навчально – методичний комплекс дисципліни.

2. Методичні вказівки для виконання практичних, самостійних занять з дисципліни «Медсестринство в психіатрії та наркології» студентами денної форм навчання галузі знань 22 «Охорона здоров'я» спеціальності 223 «Медсестринство». Миколаїв.

11. Рекомендована література

Основна

1. Губенко І.Я., Шевченко О.Т., Бразалій Л.П., Апшай В.Г. Медсестринський процес. — К.: Здоров'я, 2001.
2. Губенко І.Я., Шевченко О.Т., Бразалій Л.П., Апшай В.Г. Медсестринський догляд за пацієнтом. — К.: Здоров'я, 2000.
3. Медсестринство в психіатрії / За ред. О.С. Чабана. — Тернопіль: Укрмедкнига, 2001. Минко А.И., Линский И.В. Наркология. — М.: Эксмо, 2004.
4. Психіатрія / За ред. О.К. Напреев. — К.: Здоров'я, 2001.

Додаткова

1. Гавенко В.Л., Самардакова Г.О., Бачеріков М.Є. Психіатрія і наркологія. — К.: Здоров'я, 1993.
2. Драчова З.Н., Блейхер В.М., Крук І.В. Нервові та психічні хвороби. — К.: Вища шк., 1993.
3. Дупленко П.Ю. Молодіжна наркоманія в Україні: стан, проблеми вивчення та профілактика. — К.: Б. в., 1966.

Інформаційні ресурси

1. Міністерство охорони здоров'я України – <http://www.moz.gov.ua>.